

Gazeta Gdańska

8 stron - rok XLVI
cena 10 fen.

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY
DZIEŃ KOCIEWSKI — GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA
DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MGBILEŃSKA — — —

Redakcja i Administracja: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21. Telefon 21494. Konto czekowe P. K. O. 192.212

Wojska powstańcze zajęły Madryt!

Oficjalny komunikat radiostacji w Avila

Paryż, 8. 11. (PAT). Radiostacja w Avila, gdzie znajduje się główne dowództwo wojsk powstańczych, operujących w okolicach Madrytu, komunikuje oficjalnie o godz. 14 że wojska powstańcze wkroczyły do stolicy po zdobyciu dwóch mostów na rzece Manzanares znajdujących się na drogach, prowadzących do Madrytu z Talavera i Aranjuezu.

Sewilla, 8. 11. (PAT.) Gen. Queipo del Llano ogłosił o północy z soboty na niedzielę przez radio oświadczenie treści następującej:

„Cały świat ciekaw jest, jak przedstawia się sytuacja w Madrycie. W mieście toczą się walki, a wojska powstańcze zacieśniły cokolwiek pierścien, otaczający Madryt. Krążą pogłoski, że powstańcy wkroczyli do Madrytu. W rzeczywistości jednak wojska powstańcze opanowały mosty na rzece Manzanares, lecz wiadomość ta nie jest sprawdzona. Nasze lotnictwo dokonało rozpoznania nad stoicą w ciągu soboty. Ulice były puste. Wiadomość ogłoszona przez radiostację rządową w Walencji, że „gwardia cywilna“ zbuntowała się — wydaje się być prawdziwą. Tłumaczy to walki uliczne, które spostrzegli lotnicy. Dowództwo wojsk powstańczych rozkazało rozrzucić nad Madrytem ulotki zalecające kobietom i dzieciom trzymać się zdalek od miejsc, gdzie toczy się walka. Samoloty dostrzegły również ożywiony ruch na moście Arganda. Wiele samochodów wyjeżdża w stronę Walencji.”

„Czerwone“ dowództwo już uciekło...

Londyn, 8. 11. (PAT.) Agencja Reutersa donosi z Lizbony, że w pierwszych liniach wojsk powstańczych walczy piechota afrykańska, wspomagana przez 100 czołgów, oraz samochody pancerne z miotaczami płomieni.

Delegacja inwalidów polskich u Mussoliniego

(x) Rzym, 8. 11. (tel. wł.) Mussolini przyjął delegację inwalidów i kombatantów wojennych, reprezentującą 14 państw.

Przed zakończeniem audycji Mussolini dłuższą chwilę rozmawiał z szefem delegacji polskiej mjr. Wagnerem, okazując dużo zainteresowania delegacją polską.

Tendencja zwyżkowa w New Yorku

Nowy Jork, 6. 11. (PAT). We środę, a przede wszystkim we czwartek, ujawniła się na giełdzie nowojorskiej wybitna tendencja zwyżkowa, połączona z bardzo ożywionymi obrotami. We środę 3294 tys. sztuk akcji zmieniło właścicieli. We czwartek zaś liczba ta wzrosła do 3620.

Naczelne dowództwo wojsk rządowych ewakuowano do miasta Tarancon w prowincji Cuenca. Gen. Rosas, dowódca wojsk rządowych na froncie ma-

dryckim, pozostaje jeszcze w stolicy.

Komitet przewódców partii politycznych i organizacji robotniczych również przeniósł się do Tarancon.

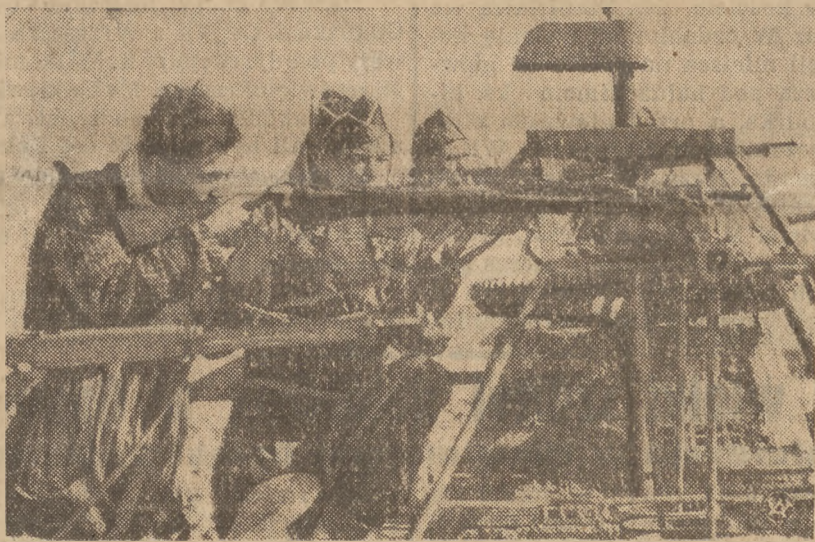
Nie ucieczka, a „stworzenie lepszych warunków“

Tak rząd hiszpański nazywa swój wyjazd do Walencji

Walencia, 8. 11. (PAT.) Odkryło się tu pierwsze posiedzenie rady ministrów rządu madryckiego po wyjeździe ze stolicy. Po posiedzeniu ogłoszono następującą deklarację:

„Pobyt rządu w Madrycie stwarzał

wypływający z polityki zagranicznej, wpłynęły na decyzję przeniesienia siedziby rządu do Walencji. Nieprzyjaciół rozpoczął natarcie na Madryt, usiłując wziąć do niewoli rząd legalny, aby w ten sposób ułatwić uznanie rządu powstań-

Reproduujemy zdjęcie, przedstawiające członków hiszpańskiej milicji ludowej z karabinami maszynowymi na przedmieściach Madrytu, na jednym z punktów obronnych.

niebezpieczeństwo, iż wysiłki, zmierzające do zwycięstwa Hiszpanii nad faszyzmem i oswobodzeniem kraju mogły być sparaliżowane. Rząd, mimo przygnębienia, jakie go ogarnia, przybył do Walencji, aby stworzyć najlepsze warunki do skoordynowania wysiłków wszystkich czynników, które mogą przyczynić się do obrony Madrytu. Również motyw,

czego przez zagranicę. Zmiana siedziby rządu madryckiego nie oznacza ani ucieczki ani rezygnacji. Jest to chęć nadania nowego bodźca w walce do ostatecznego zwycięstwa. Ministrowie uzgodnili swe stanowisko co do stworzenia organizacji, której celem będzie osiągnięcie ostatecznego zwycięstwa.”

Zajścia w Schoeneberg muszą być wyjaśnione

Komisarz Generalny R. P. z całym naciskiem powrócił w czasie sobotniej interwencji w Senacie do sprawy zajść w Schoenebergu, która z punktu widze-

nia uprawnień Polski i Polaków w Gdańsku nie może być, jak dotąd, uznana ani za wyjaśnioną ani za zamkniętą. (PAT.)

Rząd polski nie uznaje rozporządzenia Senatu gdańskiego

W sobotę Komisarz Generalny w Gdańsku Minister Papée interweniował z polecenia Rządu R. P. w Senacie w sprawie nowego rozporządzenia Senatu o pośrednictwie pracy, które ze szkodą organizacji i pracobiorców polskich koncentruje całe pośrednictwo pracy w rękach Landesarbeitsamtu.

Komisarz Generalny oświadczył, że

Rząd Polski nie może uznać tego rozporządzenia, gdyż reguluje ono jednostronnie uprawnienia, które mogą być uregulowane tylko w porozumieniu z Rządem Polskim.

Z Florencji do ojczystej Grecji wracają zwłoki króla Konstantego i królowej Zofii

Rzym, 8. 11. (PAT.) 12 listopada zawińnię do portu w Brindisi krążownik grecki Averoff, który zabierze do ojczyzny śmiertelne szczatki króla Konstan-

tego oraz królowej Zofii Olgi, spoczywające tymczasowo w kościele prawosławnym we Florencji.

Proszę
o brzytwę
TOLEDO
gdyż jedynie to
ostra zadowoli
mnie całkowicie.

Portret Marszałka Piłsudskiego wręczono włoskiemu Zw. Ochotników

(x) Rzym, 8. 11. (tel. wł.) W obecności ambasadora R.P. przy Kwirynale Wysockiego delegacja polskich inwalidów i kombatantów wojennych wręczyła dziś włoskiemu związkowi ochotników portret Marszałka Piłsudskiego.

Uroczystość odbyła się w siedzibie włoskiego związku kombatantów. Aktu wręczenia dokonał imieniem legionistów polskich senator Kleszczyński, który wygłosił przemówienie wyrażając nadzieję, że węzły przyjaźni pomiędzy legionistami polskimi a ochotnikami włoskimi będą stale się zacieśniały.

Portret Marszałka Piłsudskiego umieszczono w kaplicy związku ochotników, gdzie znajdują się portrety króla Alberta belgijskiego i marszałka Focha.

Min. Beck w Londynie

Londyn, 8. 11. (PAT.) Statek wiozący min. Becka do Anglii przybył do Dover o godz. 13 m. 13. Na przystani oczekiwali ministra mjr. Granshaw z protokołu dyplomatycznego, który powitał Ministra Spraw Zagranicznych Polski i jego małżonkę w imieniu rządu brytyjskiego, oraz pierwszy sekretarz ambasady R. P. p. Roman Michałowski. Podróż z Dover do Londynu odbyli goście polscy specjalnie zarezerwowanym dla nich wagonie restauracyjnym salonowym, w którym spożyto śniadanie.

Gen. St. Kwasiński pełnił będzie obowiązki prezesa Ligi Morskiej i Kolonialnej

(x) Warszawa, 8. 11. (tel. wł.) Zgodnie z decyzją rady głównej Ligi Morskiej i Kolonialnej, która wybór prezesa zarządu głównego na miejsce śp. gen. Gustawa Orlicz-Dreszera, odłożyła do czasu walnego zjazdu, zarząd główny powołał na stanowisko p. o. prezesa zarządu głównego L. M. K. gen. bryg. Stanisława Kwaśniewskiego.

Dopiero w przyszłym roku ukończenie kopca na Sowińcu

(x) Kraków, 8. 11. (Tel. wł.) Ostatnie deszcze uniemożliwiły prowadzenie prac przy budowie kopca na Sowińcu, wobec czego ukończenie kopca, które miało nastąpić w najbliższym czasie, nastąpi dopiero w przyszłym roku.

Depresja na giełdzie berlińskiej

Berlin, 8. 11. (PAT). Nastroj depresji, jaki ujawnił się na giełdzie berlińskiej w środę utrzymał się również w czwartek. Klientela zachowywała skrajną rezerwę, wobec czego zanotowano dalszy spadek kursów szeregu akcji przemysłowych (naogół do 3 proc.). Podaż akcji zagranicznych była zwiększona. W stosunku do pożyczek zagranicznych ujawnił się nastrój bardzo nerwowy, pociągający poważny spadek kursów.

Biały Dom i jego mieszkańcy

Kilka słów o pałacu prezydenta USA.

USA pełnili przedstawiciele federalistów (2) republikańskich demokratów (4), demokraci. Biały Dom przeznaczony na siedzibę prezydenta USA był pierwszym gmachem oficjalnym w Waszyngtonie. Komień węgielny pod rezydencję prezydenta został założony 13 października 1792 r. za prezydentury Jerzego Waszyngtona. Pierwszym prezydentem, który zamieszkał w Białym Domu, był John Adams, następca Waszyngtona.

Wejście do Białego Domu stanowi wielki hall i korytarz przedzielone sześcioma ogromnymi kolumnami w stylu klasycznym. Wschodnie i zachodnie ściany hallu pokrywają lustra sięgające od podłogi do sufitu, a po środku posadzki widnieje pieczęć prezydenta z zielonego brązu inkrustowana w kamieniu. Sala: wschodnia, zielona, błękitna, purpurowa, sala jadalna, państwowa i prywatna, składają się na parter pałacu. Sala błękitna przeznaczona jest na przyjęcia przedstawicieli ciała dyplomatycznego oraz gości na wielkie obiady oficjalne. W wielkiej sali jadalnej może się pomieścić przy stole 90 osób. Pierwsze i drugie piętro przeznaczony jest dla rodziny i gości prezydenta.

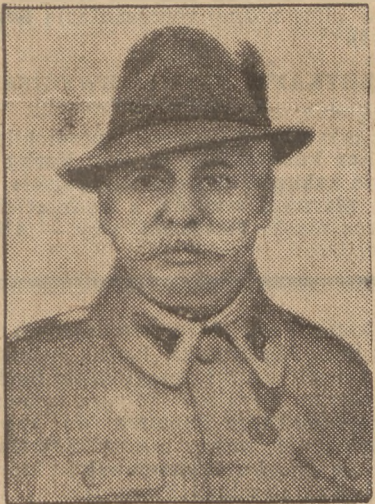
Przez Biały Dom przewinęło się już licząc od J. Adamsa 31 prezydentów: Z pośród prezydentów USA ośmiu pełniło swą godność dwukrotnie, a mianowicie: Waszyngton, Jefferson, Madison, Monroe, Jackson, Grant, Theodore Roosevelt, Wilson. Obecnie do nich dołącza się Franklin D. Roosevelt. Według przynależności do partii godność prezydenta

Dla osób, pracujących umysłowo, neurasteników oraz cierpiących kobiet, szklanka naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa** zażyta naczecz zrana jest doskonałym, przyjemnie działającym środkiem oczyszczającym żołądek i jelita. Zał. przez lek.

Parlamentarna grupa pracy u min. Zyndram-Kościałkowskiego

Warszawa, 8. 11. (PAT). Minister Opieki Społecznej Zyndram-Kościałkowski odbył w dniu 6 bm. przy udziale podsekretarza stanu W. Jastrzębowskiemu dalszą konferencję z przedstawicielami parlamentarnej grupy pracy w osobach pp. wicemarszałka Senatu Kwaśniewskiego, sen. B. Browskiego, oraz posłów Madejskiego, Gduli i Tomaszewicza.

Nowy wicekanclerz austriacki

Feldmarszałek Hugerth, komendant milicji frontowej mianowany został wicekanclerzem

Szef policji niemieckiej u grobu Marszałka Piłsudskiego

Kraków, 8. 11. (PAT). W piątek rano pociągami warszawskim przybył do Krakowa szef policji niemieckiej gen. Daluge w towarzystwie kilku wyższych oficerów policji niemieckiej.

Gościom niemieckim towarzyszył główny komendant Policji Państwowej gen. Kordian-Zamorski wraz z kilku oficerami głównej komendy Policji Państwowej.

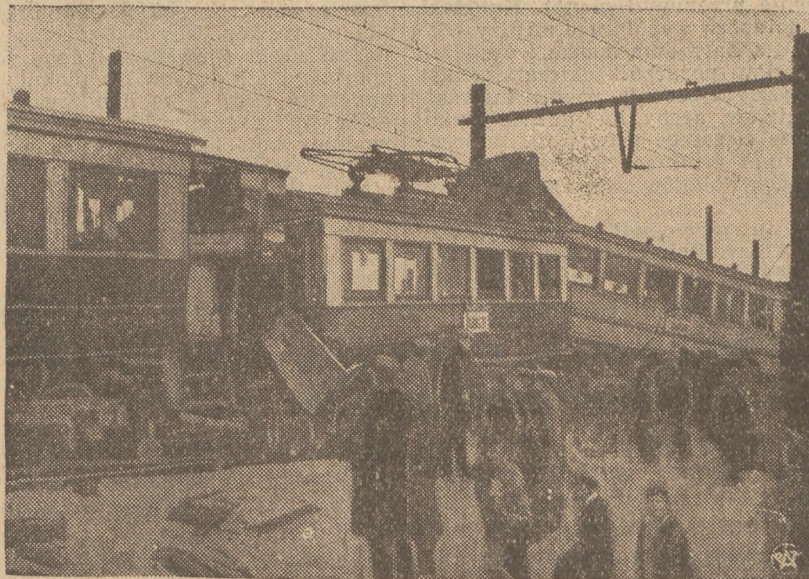
Kłopot Brazylii

Marwią się czy mogą wybrać ponownie prezydenta Vargasa

Rio de Janeiro, 8. 11. (PAT). W Brazylii bardzo aktualna jest sprawa wyborów nowego prezydenta, które muszą się odbyć w sto dwadzieścia dni przed dn. 3 maja 1938 r., jak to przewiduje konstytucja federalna St. Zjedn. Brazylii. Jak wiadomo, konstytucja brazylijska nie pozwala na ponowny wybór prezydenta. Obecny prezydent jednak położył dla Brazylii tak wielkie za-

świadczenia, że nie może być wybrany ponownie. Według stanuow największej partii, republikańskiej (13), Whigów (3). Najmłodszym wiekiem prezydentem był Theodore Roosevelt (42 lata), najstarszym Harrison (68 lat). Według stanów największej partii, republikańskiej (13), Whigów (3). Najmłodszym wiekiem prezydentem był Theodore Roosevelt (42 lata), najstarszym Harrison (68 lat). Według stanów największej partii, republikańskiej (13), Whigów (3). Najmłodszym wiekiem prezydentem był Theodore Roosevelt (42 lata), najstarszym Harrison (68 lat).

Straszną katastrofą kolejową na kolejke elektr. Grodzisk-Warszawa

Zdjęcie nasze przedstawia fragment katastrofy

Kolonie dla Polski!

Liga Morska i Kolonialna śmiało już od kilku lat głosi hasło: Żadamy kolonii dla Polski! Doczekała się teraz, że sprawa dążeń kolonialnych Polski weszła na drogę oficjalnych enuncjacji na forum międzynarodowym w Genewie. Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyszło obecnie z ukrycia i sprawę kolonii dla Polski postawiło jasno i otwarcie. A całe społeczeństwo winno poprzeć nasz rząd w żądaniu kolonii, tym więcej, że nawet obcy n. p. Włosi, Niemcy i Francuzi a nawet angielski minister Eden przyznał słuszność naszych dążeń kolonialnych. Kolonie dla Polski nie są tylko sprawą prestiżową. Przeciwnie, właśnie nasze warunki gospodarcze i ludnościowe wymagają kolonii. Brak nam dużo surowców,

które są w koloniach, a za które musimy płacić dewizami, co osłabia nas finansowo i utrudnia uprzemysłowienie kraju.

Mamy nadmiar ludności, który nasz słaby przemysł nie może zatrudnić. Rozbudowa przemysłu pochłonie część nadmiaru ludności, ale uwarunkowana znów jest posiadaniem kolonii jako źródeł surowców.

Jednakże rozbudowa przemysłu ani tym mniej kolonizacja wewnętrzna na Polesiu, nie wchłoną całego nadmiaru ludności, tą resztę będzie trzeba osadzić w koloniach, tak jak to obecnie się odbywa przez emigrację do obcych państw, gdzie osadnicy, są narażeni na wynarodowienie.

Działalność grupy chłopskiej

Waleron — Wyrzykowski

Grupa chłopska pp. Walerona i Wyrzykowskiego grupująca się koło „Chłopskiego Sztandaru”, po okresie „akcji propagandowej” zaczyna obecnie ruszać w teren do ośrodków wiejskich i organizować tam Zjazdy i wiece. Największą ruchliwość okazuje ta grupa w Białostockim, gdzie z jej ramienia prowadzi akcję b. poseł i więzień brzeski Adolf Sawicki. Akcją w województwie

kieleckim kieruje osobiście p. Waleron, który co tydzień tam wyjeżdża, organizując zjazdy i zgromadzenia. W Łódzkiem uwija się b. poseł a obecnie redaktor „Chłopskiego Sztandaru” p. Wyrzykowski. Stosunkowo słabą działalność przejawia ta grupa w lubelskiem, gdzie organizatorem jej jest poseł obecnego Sejmu p. Tatarczuk. Jeden z przywódców b. Stronnictwa Chłopskiego i człony działacz lubelszczyzny b. poseł Wrona — jak dotąd nie zgłosił akcesu do tej grupy. Poza tym działacze ci organizują również woj. warszawskie. Jak nas informują, na terenie wileńszczyzny grupa ta zaniechała działalności, jakkolwiek działacze tego województwa byli obecni na sierpniowym zjeździe b. Stronnictwa Chłopskiego.

10 i 11 listopada w szkołach

Zarządzenie p. ministra WR i OP

Warszawa, 6. 11. (PAT). P. minister W. R. i O. P. w związku z uroczystościami w dniach 10 i 11 listopada rb. wydał następujące zarządzenie:

Dzień 11 listopada jako rocznica odzyskania niepodległości jest wolny od zajęć szkolnych. W dniu tym we wszystkich szkołach odbędą się uroczyste obchody poprzedzone nabożeństwami szkolnymi w świątyniach wszystkich wyznań.

W przeddzień rocznicy odbędzie się w

Warszawie w dniu 10 listopada br. uroczystość wręczenia buławy marszałkowskiej Generalnemu Inspektorowi Sił Zbrojnych, generałowi Edwardowi Śmigłemu-Rydzowi. Fakt ten należy omówić we wszystkich szkołach na pogadankach o znaczeniu **Naczelnego Wodza w życiu Państwa polskiego w ciągu dziejów i w ostatnich latach jako też na temat roli, jaką w Polsce odegrał Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski i jego najwybitniejszy żołnierz generał Edward Śmigły-Rydz, dziedzic marszałkowskiej buławy.**

W szkołach, posiadających aparaty odbiorcze radiowe, pogadanki można związać z transmisją uroczystości warszawskiej, ewentualnie zależnie od miejscowych warunków połączyć je z całokształtem uroczystości narodowej 11 listopada.

W wypadkach samorządnej inicjatywy młodzieży, względnie nauczycielstwa przesyłania życzeń dla nowego Marszałka Polski, należy kierować je wprost pod adresem Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych w Warszawie.

Kościół „Opactwa Bożej” w Warszawie

(ch) Warszawa, 8. 11. (Tel. wł.) Wczoraj odbyło się pod przewodnictwem wiceministra Korsaka, pierwsze posiedzenie powołanego do życia przez p. Ministra Spraw Wewnętrznych — **komitetu budowy świątyni pod wezwaniem „Opactwa Bożej”**. Komitet rozpatrzył projekt szkicowy arch. Pniewskiego, przystosowany do nowoskrytalicznych planów przebudowy Pola Mokotowskiego.

Duńsko-polska izba handlowa

Kopenhaga, 8. 11. (PAT). W celu popierania stosunków handlowych między Polską i Danią oraz usuwania istniejących trudności technicznych w wymianie towarowej między obu krajami, powstała w Kopenhadze **duńsko-polska izba handlowa**. Izba będzie zorganizowana na wzór szwedzko-polskiej izby handlowej, istniejącej od 5 lat.

Krwawa walka policjanta z bandytami

Warszawa, 8. 11. (PAT). We wsi Wołkowoszczyzna (pow. mołodecki, woj. wileński) starszy posterunkowy Paweł Chęciński, eskortujący podwoda 2 aresztowanych do stacji kolejowej Olechnowice, spotkał po drodze furmankę, na której znajdowało się czterech podejrzanych osobników. Posterunkowy oświecił ich latarką elektryczną i zauważył, że jeden z jadących trzymał w ręku pistolet. Gdy policjant wezwał jadących do zatrzymania się i oddania broni, wówczas rzucili się oni na posterunkowego, usiłując odebrać mu karabin. Chęciński w obronie własnej użył broni, zabijając jednego z napastników Pawła Czerniawskiego. Pozostałych 3 osobników nadal naciągało na posterunkowego i dopiero przy pomocy woźnicy awanturników zatrzymano. Są to: Stefan Czerniawski, Józef Pawłota i Bolesław Bogdanowicz.

Zamach w Iraku

Wojska generała Bakr Sidky wkraczają od Bagdadu, stolicy Iraku

Wojny podwodne wolno prowadzić tylko... humanitarnie

Londyn, 8. 11. (PAT). Dziś z rana w gmachu M. S. Z. został podpisany protokół dotyczący czwartego rozdziału umowy morskiej zawierającego zobowiązanie o możli-

wie humanitarnym prowadzeniu wojny podwodnej. Zobowiązania te podpisali przedstawiciele Francji, W. Brytanii, St. Zjedn., Włoch, Japonii, Dominii i Indii.

